

3. Характер змін особистісних характеристик відповідає вирішенню основних завдань соціальної адаптації та інтеграції в процесі фізичного виховання в спецшколі, що дозволяє говорити про високу результативність групової роботи як форми психологічної підтримки глухих дітей і підтверджується даними повторного тестування.
4. Зміст групових занять адекватно відображає основні психологічні проблеми глухих дітей і направлені на формування особистісних якостей, які забезпечують можливість вирішення глухими дітьми завдань з успішною соціальною адаптації та інтеграції.

Література

- Г.Ю. Проверьте свои интеллектуальные способности. – Рига: Внeda, 1992. – 171 с.
- М.Д., Гоян І.М. Методи психодіагностики: інструментарій та процедурні особливості. – Івано-Франківськ: Плаї, 2001. – 204 с.
- І Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навч. посібник / За заг. ред. М.С. Корольчука. – К.: Ельга, Ніка-центр, 2004. – 400 с.

PHYSICAL TRAINING IN GROUPS AS A FORM OF SOCIAL INTEGRATION OF DEAF CHILDREN

Igor VYPASNYAK

The Precarpathian National University named after Vasyl Stefanyk

Abstract. In the article the level of development of personal socially important psychological qualities of deaf children was found out and the influence of the work in groups during physical training on the development of psychological qualities of deaf children was established

Key words: deaf children, physical training, social integration.

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЕМОЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СЛАБОЗОРИХ ДІТЕЙ ШЕСТИРІЧНОГО ВІКУ В УМОВАХ КОРЕКЦІЇ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ (НА ПРИКЛАДІ ПЛАВАННЯ)

Алла ГЕТА

*Інститут післядипломної освіти
Одеський національний університет ім. І.І. Мечнікова*

Актуальність. Визнання Україною конвенції ООН про права дитини та Всесвітньої декларації про забезпечення виживання, захист і розвиток дітей посилило увагу науковців до проблем дітей із обмеженими можливостями, викликало необхідність створення умов для їх повноцінного особистісного розвитку. У Національній Доктрині розвитку фізичної культури і спорту від 28.09.2004 року № 1148/2004 вказано на необхідність

забезпечення якості та доступності реабілітаційних, рекреаційних та оздоровчих послуг для найменш захищених категорій населення, до яких, безсумнівно, відносяться і діти з порушеннями зору, широке використання методів і засобів фізичної культури і спорту для корекції або компенсації вроджених і набутих вад розвитку, забезпечення сприятливого розвитку особистості дітей з обмеженими фізичними можливостями.

Проблемами дослідження психоемоційного розвитку дітей, зокрема, дітей з вадами зору, займалися такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як Сермеєв Б.В., Покутнева С.А., Грегорі Р.Л., Єрмаков В.П., Якунін Г.А., Зотов А.І., Лур'є Н.Б., Рубінштейн С.Л., Виготський Л.С., Литвак А.Г., Немцова М.І., Морозова Н.Г., Вісковатова Т.П., Вілюнас В.К., Гофман Л.Я., Леонтьєв А.Н., Макаренко Ю.А., Ольшаннікова А.Є., Сімонов П.В., Санніков О.П., Круглова Т.А., Громова О.А., Ельконін Д.Б., Коргіус А.А., Українська О.М., Бюрклен К. та інші видатні фахівці. Їх увага зосереджена на вивченні окремих психічних функцій та розробці методик формування певних навичок і навчання трудових операцій, тому дефект дитини – явище соціально-біологічне, а його компенсація повинна стати не тільки внутрішнім, але й соціально опосередкованим процесом (Л.С. Виготський).

Зокрема, зв'язок емоцій та почуттів від стану сенсорної сфери досліджували Єрмаков В.П., Якунін Г.А., Зотов А.І., Солнцева Л.І.; аномалії розвитку моральних та інтелектуальних почуттів вивчали Виготський Л.С., Немцова М.І., Литвак А.Г., Феоктистова В.А.; зміни та відхилення від норми в емоційних станах висвітлюються в роботах Валлона А., Кащенко В.П., Морозової Н.Г., Біран В.П.; фобії дітей з вадами зору досліджували Коргіус А.А., Ананьєв Є.С., Покутнева С.А., Українська О.М., Бюрклен К.; вікову динаміку емоційної сфери вивчали Лур'є Н.Б., Рубінштейн С.Л., Круглова Т.А. Виходячи з вищесказаного, метою нашого дослідження були розробка та експериментальне впровадження методики корекції порушень психоемоційного розвитку слабозорих дітей 6–7-річного віку.

Організація і методи дослідження. Дослідження проводиться з 2000 року у м. Полтаві на базі Полтавської обласної дитячо-юнацької реабілітаційно-спортивної школи інвалідів. Експериментальним дослідженням було охоплено 109 дітей із вадами зору, з них у формуючому експерименті беруть участь 76 осіб. При проведенні дослідження ми користувалися такими методами:

1. Вивчення літературних джерел, присвячених дослідженню проблеми психоемоційного розвитку дітей, зокрема дітей із порушеннями зору.
2. Розробка корекційної методики, побудованої на використанні засобів лікувального та спортивного плавання, спрямованої на психоемоційний розвиток слабозорих дітей.
3. Експериментальне дослідження ефективності методики корекції психоемоційного розвитку слабозорих дітей засобами фізичної культури (на прикладі лікувального та спортивного плавання).

Тому нами була створена система занять з плавання, які, в основному, були запропоновані з використанням ігрового методу. Ці заняття склались з наступних етапів:

1. Звикання до води. Мета: освоєння дітей у водному середовищі; навчання окремих елементам техніки плавання – пересування у воді на мілкій та глибокій частинах басейну, занурювання під воду, набирання горизонтального положення у воді; загальний фізичний розвиток учнів; розвиток координації рухів і уваги дітей. Рекомендовані ігри: „Морські звірі”, „Дві сестрички”, „Гуси”, „Дощик” та ін.
2. Звикання до води. Мета: освоєння дітей у водному середовищі; засвоєння дітей окремих елементів техніки плавання – пересування у воді на мілкій та глибокій частинах басейну, занурювання під воду; навчання дітей набуття горизонтального

положення у воді; відкриття очей у воді; дихання. Рекомендовані ігри: „Мисливці і качки”, „Слухай сигнал”, „Шукачі перлин”, „Дивись в обидва”, „Водяна лілея”, „Підводний телеграф” та ін.

3. Звикання до води. Мета: освоєння дітей у водному середовищі; закріплення дітьми окремих елементів техніки плавання – пересування у воді, занурювання під воду, відкриття очей у воді; навчання дітей узгоджувати дихання у воді із занурюванням під воду, з відкриттям очей, з набиранням горизонтального положення у воді; навчання окремих елементів техніки плавання – дихання, лежання та спливання. Рекомендовані ігри: „Дельфін на міліні”, „Пароплав”, „Поплавці”, „Лотос” та ін.

4. Звикання до води. Мета: освоєння дітей у воді; закріплення дітьми окремих елементів техніки плавання – дихання, лежання та спливання; навчання таких елементів плавання, як лежання та ковзання у воді. Рекомендовані ігри: „Будь уважним”, „Лежання на воді”, „Буксир”, „Маневри”, „Стріли” та ін.

5. Техніка роботи ніг при плаванні кролем. Мета: закріплення дихання, лежання та спливання; ознайомлення дітей з рухами ніг, як при плаванні кролем; освоєння видиху у воду серіями. Рекомендовані ігри: „Карусель”, „Фонтан”, „Алфавіт Нептуна”, „Швидкий буксир” та ін.

6. Ковзання на поверхні води на грудях і спині. Мета: закріплення рухів ніг і видиху у воду серіями; навчання дітей ковзанню по поверхні води на грудях і спині; ознайомлення з видихом у воду з поворотом голови для вдиху. Рекомендовані ігри: „Поплавці”, „Медуза”, „Торпеда”, „Хто швидше?”, „Сплав лісу” та ін.

7. Техніка роботи ніг при плаванні кролем на грудях і спині. Мета: закріплення вміння ковзання по поверхні води на грудях і спині; повторення навичок видиху у воду з поворотом голови для вдиху; вивчення плавання кролем на грудях і на спині за допомогою рухів ногами. Рекомендовані ігри: „Ковзання на грудях”, „Акули і дельфіни”, „Каскад”, „Медуза”, „Торпеда” та ін.

8. Дихання у воді. Мета: закріплення плавання кролем на грудях і на спині за допомогою рухів ногами; навчання узгодження ковзання з видихом у воду. Рекомендовані ігри: „Ковзання на грудях”, „Казан”, „Ковзання”, „Сплав лісу” та ін.

9. Закріплення техніки роботи ніг: плавання кролем на грудях і на спині. Мета: повторення і закріплення навичок узгодження ковзання з видихом у воду; закріплення навичок плавання на грудях і на спині. Рекомендовані ігри: „Ковзання на грудях”, „Акули і дельфіни”, „Каскад”, „Сплав лісу” та ін.

10. Дихання під час плавання. Мета: закріплення плавання на грудях і на спині; навчання вдиху і видиху у воду під час ковзання. Рекомендовані ігри: варіанти гри „Ковзання на грудях” з різним положенням рук.

11. Затримування дихання під час пірнання. Мета: закріплення вміння вдиху і видиху у воду під час ковзання; навчання дітей затримувати дихання під час пірнання у глибину і на дальність. Рекомендовані ігри: різноманітні змагання з пірнання.

12. Техніка занурювання під воду і спливання на поверхню. Мета: закріплення навичок затримувати дихання під час пірнання у глибину і на дальність; навчання дітей занурювання під воду і спливання на поверхню. Рекомендовані ігри: варіанти гри „Ковзання на грудях” з різним положенням рук, різноманітні змагання з пірнання.

Далі були використані вправи на вивчення рухів руками при плаванні кролем на грудях, на спині, плаванні в координації іншими способами.

Результати дослідження, які прогноуються:

- теоретично обґрунтувати можливості психофізичного та психоемоційного розвитку дітей із порушеннями зору;

- визначити актуальний рівень сформованості психоемоційної сфери дітей із вадами зору;
- визначити динаміку розвитку психоемоційної сфери слабозорих дітей в умовах експерименту під впливом запропонованої корекційної методики;
- розробити алгоритм практичного використання системи психолого-педагогічної підготовки дітей із порушеннями зору із застосуванням психологічних методів і прийомів, засобів фізичної культури (циклічні вправи аеробного характеру) на прикладі лікувального і спортивного плавання;
- довести ефективність запропонованої системи психолого-педагогічної підготовки слабозорих дітей, спрямованої на психоемоційний розвиток дітей із вадами зору 6–7-річного віку.

Таким чином, використана нами система занять сприяла фізичному та психічному розвитку дітей даного контингенту. Тому ці ігри ми радимо використовувати у роботі не лише з дітьми, які мають патологію органу зору, а й здоровими дітьми та іншими групами дітей, що мають вади фізичного та психічного розвитку.

Література

1. Ермаков В.П., Якунин Г.А. Развитие, обучение и воспитание детей с нарушениями зрения. Справочно-методическое пособие для учителя. – М.: Просвещение, 1990. – 223 с.
2. Лебединский В.В. Нарушения психического развития у детей. – М.: Издательство МГУ, 1985. – 167 с.
3. Литвак А.Г. Тифлопсихология: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2111 “Дефектология”. – М.: Просвещение, 1985. – 208 с.
4. Покутнева С.А. Индивидуальный подход в обучении слепых и слабовидящих учащихся в подготовительный период. – К., 1993. – 72 с.
5. Сермеев Б.В. Физическое воспитание детей с нарушениями зрения. – К.: Здоровье, 1987. – 112 с.
6. Уэйнберг Р.С., Гоулд Д. Основы психологии спорта и физической культуры. – К.: Олимпийская литература, 1998. – 336 с.

THE PECULIARITIES OF PSYCHOLOGICALLY EMOTIONAL DEVELOPMENT FOR THE BAD-SIGHTED CHILDREN AT JUNIOR SCHOOL UNDER CONDITIONS OF THE CORRECTION BY MEANS PHYSICAL CULTURE ON THE EXAMPLE SWIMMING TRAINING

Alla GETA

Institution of Post-Grade education of Odessa's National University Named after I.I. Mechnikov

Abstract. This article is devoted to the problems of psychologically emotional state improvement of children with sight defects by means of physical culture on the example of elementary swimming training with the use of game method. The stages used in the dissertation are enumerated in the article. We also pointed out the actuality, goal and purpose of the work's testing!

Key words: psychologically emotional development, bad-sighted children, swimming training